

Svag vækst i dansk import i de senere år

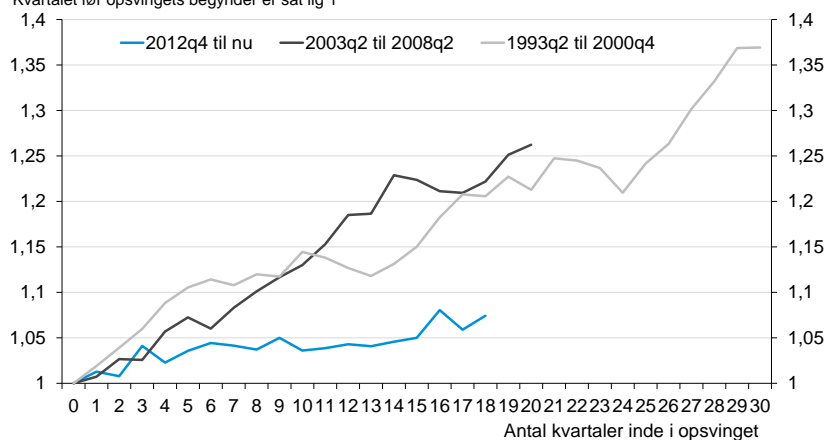
De senere års fremgang i dansk økonomi har i overraskede lav grad været ledsaget af øget import. Den øgede efterspørgsel efter danske varer og tjenester, frem for import, har alt andet lige understøttet fremgangen i økonomien. Lavere eksportvækst i lyset af en opbremsning i verdenshandlen har dog trukket den modsatte vej.

Importen er ikke steget så kraftigt som i tidligere opsving

Sidst der var et opsving i dansk økonomi i perioden fra 2003 til 2007/2008 oplevede vi, at den højere efterspørgsel i særlig grad rettede sig mod importerede varer og tjenester. Dette ses ikke i forbindelse med det nuværende opsving, der tog sin begyndelse i 2013. Målt i faste priser er der en lille tendens til, at importen stiger mere

Udviklingen i importandelen i tre opsving

Andel af efterspørgslen, der stammer fra import, indekseret i faste priser
Kvartalet før opsvingets begynder er sat lig 1

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

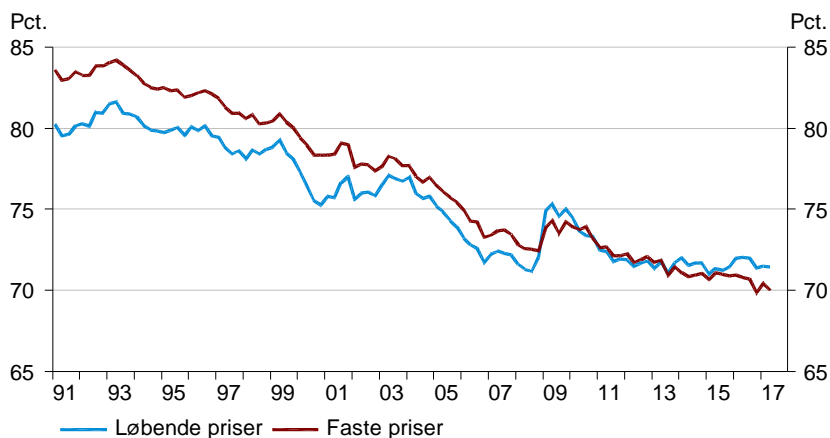
Importen steg tidligere næsten tre gange så hurtigt som efterspørgslen

end de danske leverancer. Men dette har langt fra samme styrke, som set under tidligere opsving.

Fra midt 90'erne og frem til 2008 vænnede vi os nærmest til, at når produktionen i Danmark steg, så steg importen næsten tre gange så hurtigt. Men i de senere år har der været en meget mere afdæmpet udvikling i importen. Målt i løbende priser er de danske leverancer til hjemmemarkedet¹ stort set ikke faldet. Noget af dette skyldes dog en priseffekt, idet en række råvarepriser er faldet. Målt i faste priser stiger importindholdet fortsat, men væksten er meget mindre, end under tidligere perioder med økonomisk fremgang.

Andel af dansk produktion i den samlede efterspørgsel

Ikke eksporteret produktion i forhold til samlet anvendelse

Kilde: Danmarks Statistik

Med en lavere vækst i importindholdet kan vi nøjes med en mindre vækst i efterspørgslen (eksport, forbrug og investeringer) for at nå samme vækst i BNP.

Tendensen gør sig dog gældende både herhjemme og i udlandet. Det mindre importindhold i efterspørgslen i udlandet dæmper verdenshandelen og dermed væksten i dansk eksport.

¹ Danske leverancer til hjemmemarkedet er dansk produktion fratrukket eksport. Hjemmemarkedet (den samlede danske efterspørgsel) forsynes således af danske hjemmemarkedsleverancer samt import.

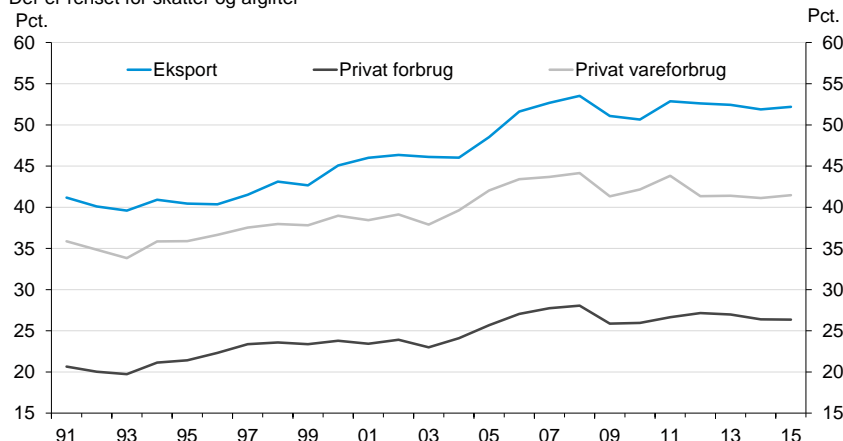
Væksten i importindholdet er dæmpet for alle dele af efterspørgslen

Importindhold i efterspørgslen

Den mere afdæmpede vækst i importindholdet genfindes i alle dele af efterspørgslen. Både for eksporten, det private forbrug og investeringerne har vi efter krisen set en klart mere afdæmpet vækst i importindholdet, end vi så i en længere årrække inden krisen.

Importindhold i eksporten og forbruget

Der er renset for skatter og afgifter

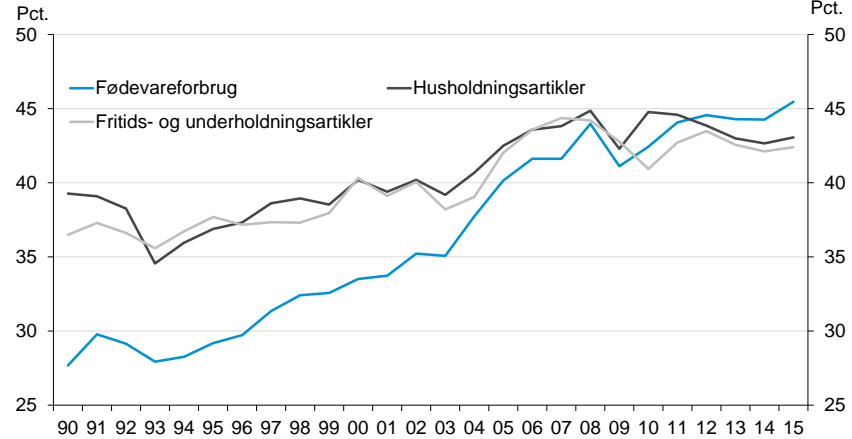
Kilde: Danmarks Statistik og DI-beregninger

Svag vækst i importindhold for alle dele af forbruget

Når importindholdet i vareforbruget slet ikke stiger i forbindelse med det nuværende opsving skyldes det dels, at bilkøbet, i modsætning til tidligere opsving, ikke stiger relativt til øvrigt forbrug. Bilkøbet har et meget stort importindhold. Men hovedforklaringen er dog, at importindholdet i alle dele af forbruget stiger mindre, end under tidligere opsving.

Importindhold i nogle større forbrugsgrupper

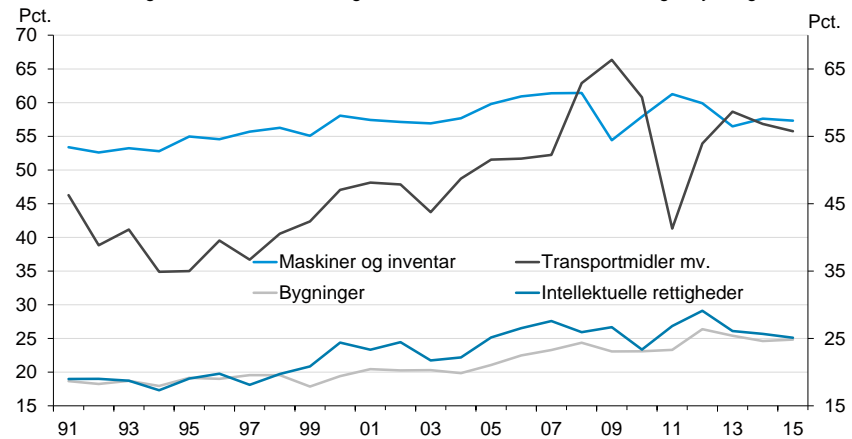
Importindhold ekskl. skatter

Kilde: Danmarks Statistik

Importindhold i investeringerne

Der er ikke korrigeret for skatter, som dog vurderes ikke at have nævneværdig betydning

Kilde: Danmarks Statistik og DI-beregninger

Svag vækst i importindholdet i investeringerne

Også for investeringerne ses en mere afdæmpet udvikling i importindholdet end under tidligere opsving.

Det skal bemærkes, at der er store udsving i importindholdet i investeringerne i transportmidler. Dette skyldes, at investeringerne i transportmidler svinger betydeligt på grund af ikke mindst salg af

skibe, fly og boreplatforme til udlandet. For andre investeringsgoder er der ikke noget nævneværdigt frasalg til udlandet.

Ses der bort fra disse udsving er der en ret ensartet udvikling i importindholdet i alle efterspørgselskomponenterne. Importindholdet stiger en del frem til 2007 eller 2008. Fra 2010 og frem til 2015 er der ikke nogen nævneværdig vækst i importindholdet.

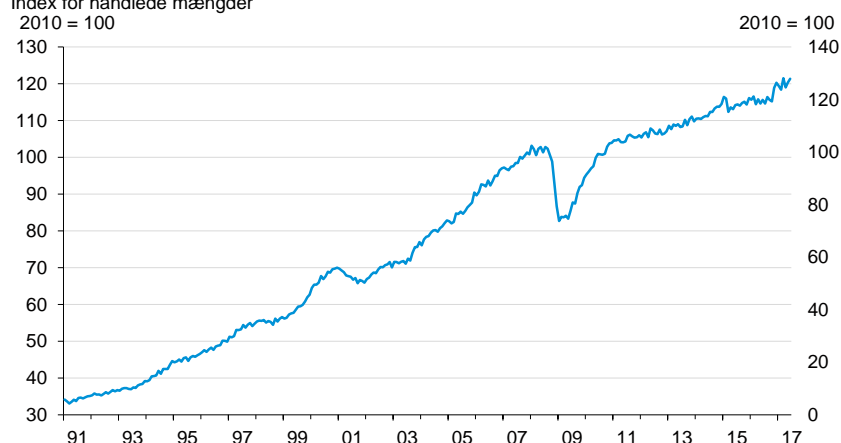
Afdæmpet verdenshandel giver mindre eksport

Der var en markant stigning i verdenshandelen fra begyndelsen af 1990'erne og frem til finanskrisen. Siden finanskrisen har der dog været en markant mindre vækst i verdenshandelen. En del af dette skyldes, at væksten i verdensøkonomien er aftaget noget. Men hovedforklaringen er, at handelen ikke længere stiger væsentligt hurtigere end BNP.

Verdenshandelen ekspanderede kraftigt før krisen

Verdenshandelen

Index for handlede mængder
2010 = 100

Kilde: Macrobond

Produktionen placeres nu tæt på kunden, ikke nødvendigvis hvor produktionen er billigst

Denne udvikling har mange årsager², ikke mindst omstillingen i Kina fra en eksportdrevet til en forbrugsdrevet økonomi, med høj vækst i servicesektoren. En del af udviklingen skyldes dog også virksomhedernes lokaliseringsbeslutninger. I årene efter 2000 så vi i høj grad virksomhederne placere deres produktion, hvor den kunne gennemføres billigst. Kina fungerede som samlefabrik, som især na-

² OECD har i 2016 beskrevet afdæmpningen i verdenshandelen og angiver en række årsager hertil i: <http://www.oecd.org/eco/outlook/Cardiac-arrest-or-dizzy-spell-why-is-world-trade-so-weak-OECD-Paris-21-September-2016.pdf>

bolandene sendte en hel masse halvfabrikata til og fik færdigsamlede produkter tilbage fra. Dette boostede handelen ganske betydeligt.

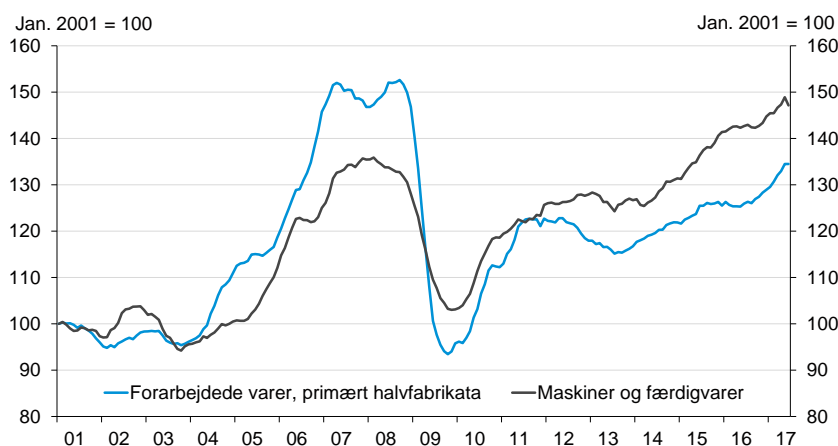
I de senere år ser vi i højere grad, at virksomhederne ønsker at afkorte deres værdikæder. Produktionen flyttes i højere grad tættere på destinationen for den endelige afsætning. Det er for mange virksomheder ikke længere optimalt at få samlet produkter eller produceret delprodukter i Kina, hvis produkterne skal afsættes i Europa eller Nordamerika. Når produktionen, og i særlig grad dele af produktionen, flyttes tæt på afsætningsmarkederne, dæmper dette igen de handelsstrømme, der tidligere steg voldsomt. Før finanskrisen var der en vækst i verdenshandelen, der var højere end normalt på grund af forlængede værdikæder. Siden finanskrisen har der været en vækst i verdenshandelen under det normale på grund af afkortede værdikæder.

Mindre handel med halvfabrikata

Den danske handel med halvfabrikata er afdæmpet

Vi kan genfinde disse tendenser i de danske handelsstrømme. Før krisen steg handelen med halvfabrikata klart hurtigere end handelen med færdigvarer. I de senere år ser vi den modsatte trend. Handelen med halvfabrikata er siden 2011³ steget klart mindre end handelen med færdigvarer.

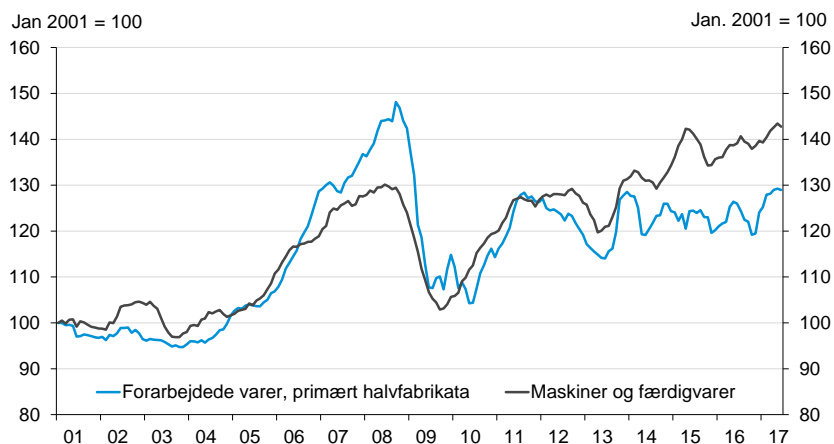
Import af halvfabrikata og færdigvarer

Kilde: Danmarks Statistik

³ Handelen med halvfabrikata faldt markant i løbet af 2009 og vendte så i løbet af 2010 og begyndelsen af 2011 tilbage til et mere normalt niveau.

Eksport af halvfabrikata og færdigvarer

Kilde: Danmarks Statistik

Det må antages, at den del af afdæmpningen af handelsstrømmene, som kommer via en ændret placering af produktionen, kun vil gøre sig gældende i en begrænset periode. Når virksomhederne har fået flyttet deres produktion til den lokation, de anser for optimal, må det antages, at denne effekt ophører igen. På sigt må det ventes, at verdenshandelen vil vende tilbage til at stige lidt hurtigere end væksten i produktionen i takt med en øget international arbejdsdeling.

Ændret virksomhedsadfærd kan ikke forklare hele afdæmpningen i importen

Det skal dog understreges, at virksomhedernes ændrede adfærd næppe giver hele forklaringen på den meget afdæmpede udvikling i importen. Danske virksomheder hjemtager noget produktion fra udlandet, men de flytter også ganske meget produktion til udlandet. Vel at mærke langt mere end der hjemtages til Danmark⁴.

Der synes således at være nogle uforklarede elementer i den afdæmpede udvikling i handelsstrømmene. Dette gælder både herhjemme og i udlandet. Den fulde forklaring kræver dog sandsynligvis mere detaljerede data, end der foreligger på nuværende tidspunkt.

⁴ Udflytning og hjemtagning af produktion er beskrevet i DI analyse fra 2016: <http://publikationer.di.dk/dikataloger/700/>